

A Greenpeace nyílt levele: miért döntött úgy a MOL, hogy több százezer liter üzemanyagot hagy kifolyni Gárdonyánál?

Tisztelt MOL Nyrt.!

Több mint háromnegyed év telt el az elmúlt évek egyik legsúlyosabb környezetszennyezési ügye, a gárdonyi olajszennyezés óta, mely során közel félmillió liter üzemanyag szivárgott el legalább 7 héten keresztül. Bár az üggyel kapcsolatban több hivatalos dokumentum készült, meghallgatást tartottak a Parlament Fenntartható Fejlődés Bizottsága ülésén, valamint számos interjút olvashattunk már, mégsem látunk tisztán jó pár kérdésben.

A MOL nyilatkozatai alapján akár az is feltételezhető, hogy a szennyezés túlnyomó része a vállalat döntéseinek a következménye: hiszen bár ismert volt Önök előtt a szivárgás ténye, mégis újraindították az üzemanyag szállítását a vezetéken. Emellett nem adtak elfogadható magyarázatot arra, hogy a hatóságok és a közvélemény számára miért nem a teljes üzemanyaghiányt jelentették eleinte, hanem csupán a töredékét annak, mint amennyiről már biztosan tudomásuk lehetett. Nem tisztázott továbbá, hogy a szennyezett területet érdemben meg fogják-e tisztítani, vagy jelentős szennyezést fognak a területen hagyni. Mindezek jogosan növelik az Önök eljárásával szembeni bizalmatlanságot, és súlyos kétségeket ébresztenek azzal kapcsolatban, hogy a jövőben mennyire kezelnének felelősen egy hasonló szennyezéses ügyet.

A Greenpeace nemzetközi szakértőinek véleménye szerint jelentős késedelem történt a szivárgás elhárításában és jelentésében. Ez ellentétes a szokásos iparági gyakorlattal és a magyar környezetvédelmi törvénnyel¹, amelyek azonnali leállítást, gyors (24 órán belüli) bejelentést, és mielőbbi elhárítást írnak elő. Az, hogy a szivárgás ismertté válása után hetekig aktívan tartották a vezetéket, nem felel meg sem a nemzetközi szabványoknak, sem a jogszabályi megfelelés elvárásainak, és akár mulasztásnak is minősülhet. Az iparági legjobb gyakorlat² alapján a szivárgás észlelésének ideje órák vagy napok kérdése, nem heteké. Nemzetközi tapasztalat alapján mágneses-akusztikus vagy optikai rostos érzékelők is képesek napokon belül pontos helymeghatározásra.

A Parlamentben Önök teljes transzparenciát ígérték, ám mégis tisztázatlanul maradtak az alábbi kérdések, amelyekre választ várunk:

- Pontosan melyik napon észlelték a csővezetéken a szivárgást?
- Hány napra állították le az üzemanyag-szállítást a szivárgás észlelése után?
- Hány napon át szállítottak üzemanyagot a Százhalombatta-Pécs csővezetéken a szivárgás tudatában?
- Miért nem az Önök számára ismert teljes, legalább 300 köbméter üzemanyaghiányt jelentették, mint potenciális szennyezést a hatóságok felé? Reális-e, hogy 60 bar nyomás esetén több lyuk van egyszerre a csövön? Volt erre már valaha példa? Ez azért fontos, mert amikor Önök megtalálták a szivárgást, csupán 10 köbméter kiömlését jelentették be a hatóságok felé, pedig ismert volt, hogy legalább 300 köbméteres a hiány.

¹ 1995. évi LIII. törvény a környezet védelméről:

Előírja a környezetet károsító tevékenységek azonnali megszüntetését és a hatóság haladéktalan (24 órán belüli) értesítését.

² API RP 1130 – „Számítási módszerek folyadékvezetékek szivárgás-észlelésére”

– Érzékenységi szintek, pontosság (≤24 óra), megbízhatóság, robusztusság.

API RP 1175 – „Szivárgás-érzékelő programmenedzsment”

– Előírja a gyors leállítási protokollokat, kezelői reakciókat és riasztási szabályokat.

- Hány köbméter ill. liter üzemanyag folyt ki a szivárgás észlelését követően a 487 köbméterből a szivárgás helyének október 16-i megtalálásáig? Kérjük, ezt az értéket olyan pontossággal adják meg, amennyire csak lehet.
- A szivárgás detektálását követő leállítás, majd az azt követő újraindítás után mennyi üzemanyagot szállítottak a vezetéken, amikor az Önök által adott interjúk szerint a legfontosabb cél a szivárgás helyének megállapítása és a szennyezés megakadályozása volt?
- Milyen protokoll, szakmai érvek mentén született az a döntés, hogy újraindítják a szállítást, és hogy a keresést heteken át, jelentős szivárgás mellett folytatják?

Szeretnénk továbbá részleteket kérni a terület megtisztításáról. A tényfeltárás februári verziója a normál (B)³ határérték többszázszorosában engedte volna meg rákkeltő komponensek talajban hagyását, gyakorlatilag olyan értékben, amekkorát most a szennyezés után is találunk.

- Mi a szennyezett területre meghatározott kármentesítési célérték, ez mennyivel jelentősebb, mint a normál (B) határérték az izolációs fallal lehatárolt területen belül?
- Önök mit vállalnak, mennyire tisztítják meg a területet? Milyen koncentrációban hagynak szennyezést a helyszínen, vállalnak szigorúbb értéket, mint a jelenlegi kármentesítési célérték, ami sokszorosa lehet a normál szennyezettségi határértéknek?
- A gárdonyi önkormányzati meghallgatáson elhangzott, hogy a talajrészecskékhez tapadt szennyezést (pl. PAH) a jelenlegi mentesítés nem tisztítja meg. Milyen terveik vannak ennek a kárnak a mentesítésére? Valóban fogják-e folytatni a szennyezett terület megtisztítását, mint ahogy azt az Önök képviselője megígérte az [Átlátszó videójában](#)? Mikor ismerhetjük meg ennek az ütemtervét?
- Van-e ismeretük arról, hogy vertikálisan, azaz a 16 méteres agyagos réteg alatt milyen mértékben terjedt el a szennyezettség?

Nagyon köszönjük, hogy válaszaikkal segítenek tisztán látni ebben az ügyben, és ezzel végre környezetvédelmi szempontból felelősen kezelik a kialakult helyzetet. Ez mindannyiunk közös érdeke.

Üdvözlettel,
Simon Gergely

vegyianyag-szakértő

³ [6/2009. \(IV. 14.\) KvVM–EüM–FVM együttes rendelet](#) szerint B szennyezettségi határérték